

S J E Ć A N J E

iz predratnog revolucionarnog rada druga **DJUKIĆ BRANKA**.

U vremenu od 1919 god. pa do 1922 god. dok sam izučavao zanat jedan od majstora bio mi je Mustafa Bahtijarević. Njegov odnos prema učenicima donio mi je opštu popularnost među omladinom ali je isto tako i među ostalim majstorima bio cijenjen. Mi smo znali da je on **KOMUNISTA**. Po završenom zanatu prešao sam na rad u Beograd i zaposlio se posredstvom Bahtijarevića u jedno državno preduzeće u kome je Bahtijarević prethodno proveo na kursu tri mjeseca. U preduzeću je još bio na snazi kolektivni ugovor između uprave i radnika / u to vreme je u mnogim preduzećima bio raskinut kolektivni ugovor jer je buržoazija nastojala poslije Obznane na svaki način da slabi snagu radničkog pokreta/. Jedna od tačaka kolektivnog ugovora bilo je da preduzeće ne smije uposliti niti jednog radnika bez upute sindikalne organizacije. Tadašnji povorenik kolektiva koji je jedini rešavao u ime kolektiva sve sporove sa upravom preduzeća bio je drug **JOŠKA PIŠER** tokar. U samom preduzeću bio je veliki procenat komuniste jer su skoro svi bili organizovani po strukovnim organizacijama u **NEZAVISNIM SINDI; KATIMA**. Odmah po stupanju na rad ja sam se organizovao u **SAVEZ RADNIKA METALNE industrije i obrta**. Među radnicima nije bilo ni jednog koji nije bio pretplaćen na radničku štampu /organizovani radnik i **MIADI PROLETAR**/. Dobro se sećam akcija u kojima sam i sam učestvovao na prosvetivanju Abrašivećevih priredbi, pomoć štrajkašima za vreme štrajka brodarčkog sindikata / današnjih brodogradilište na Čukarici/. Moje prvo učešće na radničkim manifestacijama bilo je prilikom proslave 1. Maja 1923 god. Posle otuženja vojnog roka 1929 god. nastanio sam se u B. Juci gde produžajem rad u strukovnom sindikatu podružnici metalaca /ujedinjeni radnički savez/, koji u 1934 god. počinu aktivnijim radom. Iste godine osnovan je i SAB u Banja Juci koji svojim plodnim radom na prosvetivanju radničke klase postiže zavidne uspehe. Te godine dobivam zadatke političke prirode. Postajem član odbora narodne pomoći čiji je zadatak bio prikupljanje materijal sredstava za potrebe

polikreta kao i pomoći drugova koji padnu policiji u ruke. Jedna od akcija koja mi je ostala u sjećanju jeste onemogućavanje Svetislava Hođžore izrazitog predstavnika fašizma, da održi politički zbor koji se sa uspjehom završio iako je bila angažovana sva banjalučka policija da mi obezbjeđi održavanje zbora, zbor nije održan. U akciji sam učestvovao po zadatku. U 1936 god. policija je izvršila prevalu u partijsku organizaciju B. Luke. Uhapšeno je 16 drugova među kojima su bili drugovi: Nikica Kavlić, Idriz Maslo, Safet Filipović, Kosim Hadžić, Veljko Djordjević, Lada Karabegović, Tukerić Ivica, Josip i Ivica Mažer, Odić, Franjo Sarafin, Sigler, Lemajić, Šmit. Istragu je vodio šuveni dželat Šeprek iz Zagreba. Za vreme policijske istrage drugovi su ležali u policijskom zatvoru i teško se moglo doći do njih da im se pomogne. Po premeštaju drugova u susdski zatvor /Crna kuća/ bila je direktiva da se drugovi pomognu što obilnijom hranom i ostalim potrebama kako bi im se i na taj način odalo priznanje na njihovom prevom držanju u policiji. Bila je pozna jesen, ja sam tada radio u radionici banjalučke opštine. Slučaj je išao na ruke, nana se obrati jedna od čuvara Crne kuće da bi im ustupili pumpu za ispitivanje instalacija za zagrevanje prostorija. Kako sam tada radio sa Fajić Brankom sa kojim se bio partijski povezan odlučili smo da se nađje način da ja odem sa pumpom kako bi se na neki način došlo do veze sa pohapšenim drugovima. Odmah sam se uputio sa pomenutim čuvarom u Crnu kuću koji me je upoznao sa upravnikom, u razgovoru sa njim isti se žalio da su im instalacije neispravne a da nemaju nikakvog kredita za opravku. Ja sam mu obećao alat, materijal jer nije bilo potrebno mnogo materijala, i rukovanje radovima a da oni dadnu svoje radnike napominući mi da imaju Ivicu Tukerića koji je radio kod nas i koji bi znao raditi na toj opravei. Upravnik me je odveo u stražaru, upoznao sa stražarima rekavši im da ne puštaju unutra pošto ću ja raditi na opravei instalacije vođenog grejanja. Tako sam počeo da koristim ulazak do maksimuma naravno uvijek pun hranom, cigaretama i štampom. Sve što sam unesio predavano je drugovima preko čuvara. Da se ne bi dogodilo da čuvari polove jer je to bila normalna pojava, da su se čuvari koristili sa onim što se slalo i njima sam instalirao zvone u stražari a taster na kapiji tako kad je k njima dolazio u posjetu pretsjednik suda sa kapije se moglo signalisati u stražaru.

Sav materijal dobijao sam od opštine a za čuvare je ta usluga snabijala mnogo što su mi oni priznavali na taj način činili protiv usluga. Sa drugom Tukerićem sam bio skoro svaki dan, a čuvar koji je njega čuvao u podrumu gdje smo radili dao nam je mogućnost da slobodno razgovaramo dok je on čuvao i pazio na hodniku da nas ko ne iznenadi. Po završenom poslu, naravno rad je trajao mnogo duže nego je stvarno bilo potrebno, većili smo probno loženje i pregled po sobama kako greje. Tom prilikom sam imao prilike da se vidim sa drugovima: Kasimom Hadžićem i Idrizom Maslov i Safetom Filipčevićem sa kojima sam se u sobi i rukovao. U svakoj sobi stražari su mi pokazivali stvari koje su toga dana donošer ne da se ja uvjerim da im se stvarno predaju. Akcija pomoći drugovima bila je obimna jer je odziv bio dobar, tako da se neposredno pre odlaska drugova u Beograd na sudjenje pred sud o zaštiti države donosila kuhana hrana u 8 ranjikama veličine kazana. Dok sam još dolazio u Crnu kuću primetio sam da je akcija pomoći uticala i na mnoge stražare koji su pomalo počeli simpatisati a imala je i uticaja i na njihovo držanje prema zatvorenim drugovima. I poslije mog odlaska po završenom poslu kada više nisam imao radi čega dolaziti ipak sam održavao vezu sa stražarima, jer je to u svakom slučaju bilo potrebno, i tada su bili određeni dani kada se može primiti hrana ali za mene to nije važno. Jednom prilikom smo posle prikupljanja ostalih stvari pok. Stana Djurić je napravila da dođemo kod nje da je ona spremala izmedju ostalog i urmašice. U njenoj radnji smo napravili pakete i adresirali svaki. Nosili smo ih ja i Fajić Branko i da ne bude upadno išli smo okolo, ali tih dana je pojačana straža oko Crne kuće jer su neki na ulicama dovikivali na prozore Crne kuće. Policajac koji je bio tog-a dana na dužnosti Branko. Buliga /znao sam mi ime/ pratilo nas je ~~da~~ videći da nosimo pakete, te kada smo došli do kapije ja sam sastavio ruke i preuzeo deo paketa od drugu Fajića i došavši do kapije g lupio sam nogom, kapija se otvorila tada je i policajac stajao uz mene čekajući da čuje kome će, ja sam stražaru koji je otvorio kapiju uručio pakete, a na upit kome je, rekao sam piše na paketi paketima. On je istom momenta zatvorio kapiju ispred nosa policajcu. ~~On značajnijih~~ akcija vredno je istaći pomoć Španskim borcima koji su ležali u logorima u Francuskoj, a koja je slata na adresu d Ruga Franje Sarafina, koji se tada nalazio u jednom od tih logora.

Važna akcija je i pomoć drugovima koji su 1940 god. logorovani u koncentracionom logoru Ivanjica kod Utičke Požoge.

Juna mjeseca 1941 god. bio sam uhapšen, nakon pet dana uspeo sam da se dočepam slobode. Kako je postojala mogućnost ponovnog hapšenja obratio sam se Mjesnom komitetu koji se saglasio da se sklonim iz B. Luke, te istu napuštam 17 juna 1941 god. Odmah po dolasku u Beograd preko drugu Radomira Skakića povezujem se sa partijskom organizacijom. U jula mjesecu bilo je najavljeno da će se formirati odredi da budu spremni za odlazak u odred, neposredno prije odlaska odreda ja sam bio premešten na rad u Zeman, jer je tada Zeman i deo Stroma privredno potpuno pod Srbiju, tako sam ostao u Beogradu gdje sam proveo cijelo vrijeme okupacije do oslobodjenja istog, kada sam ptišao u NOB-a 15.X.1944 god. Za cijelo vrijeme okupacije bio sam povezan o čemu sam podneo i pisane dokaze part. organizaciji Glavnog Štapa Srbije. U momu radu u doba okupacije ne bi inače ništa napomenuti.

B. Luka, 16.2.1959 god.

Djukić Branko

Original sjećanja nalazi se u Narodnom muzeju Banja Luka.

Arhiv Bos. krajine B. Luka

ABK 209-MG - 11/65